

Oglasi, pripisana itd. skaju i računaju se na temelju bitnog cijenika ili po dogovoru.

Ovci za predbrojbu, oglašje itd. lju se naputnicom ili potložicom post. Stedionice u Beču administracija lista u Pulu.

od naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Čekovnog računa br. 847/849.
Telefona tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka

o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a netiskani neprimaju.
Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, na godinu; 6 K za seljake, na godinu; 6 K u obće, na pol godine.
Izvan carevine više poštarina.
Plata i utražuje se u Puli.
Pojedini broj stoji 10 h. kofu u Puli, toli izvan iste.
Uredništvo se nalazi u ulici Giulija br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Stepo Gjivic. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Iz proračunske razprave.

Govor narodnoga zastupnika g. prof. Spinčića, izrečen u sjednici carevinskoga vijeća dne 4. marča t. g. prigodom razprave proračuna ministarstva unutarnjih posala, glasi:

„Koje se nalaze svote u proračunu ministarstva unutarnjih posala obzirom na Istru?“

Zastupnik Spinčić reče hrvatski: Visoka kućo! Ja nisam tako srelan, kao što je gospodin predgovornik, da bih mogao o strogo čovjekoljubnih ili humanitarnih pitanjih govoriti. Moram govoriti o drugih stvarih, i već sad, u uvodu reći, da sve valde, sva ministarstva; koliko ja pralim njihov rad već više od dvadeset godina, griše neizmerno na hrvatskom i slovenskom narodu (Tako je!), a da je najveći griehnik, uz ministarstva bogostavlja i pastave, ministarstvo unutarnjih posala, koje je sad u razpravi. Za dokaz tomu mogao bih navesti silu toga, ali ću navesti samo nekoliko.

(Njemački:) Visoka kućo! Ja sam pristao proračun za godine 1902., te sam našao u njemu kod ministarstva unutarnjih posala dva naslova za gradnje; i to za službenu zgradu u Poreču i za zgradu ravnateljstva redarstva u Trstu. Nadalje našao sam tri naslova, tičuća se gradnje cesta, i to popravak državne ceste Plomin Lovrana, politički kotar Volosko, zatim državni prinos za izgradnju občinske ceste Vozila—Sušnjeveca, politički kotar Pazin, i jedan državni prinos za izgradnju konkurencije ceste između Barbana i Labina, politički kotari Pula i Pazin. Inače nisam našao pod naslovom „Cestogradnje“ ništa, a pod naslovom „Vodogradnje“ u obće nako ništa.

Sada će proračunski odbor preporučiti na odobrenje jednu moju resoluciju, kojom se pozivlje vladu, da provede uređenje potoka i voda, kao što i izsušenje više krajeva Istre.

Osim spomenutih naslova imade doduše još jedan, od kojega neimamo mi — rekao bih — nikakve koristi, dapače često veliku štetu, a to su izdatci za političke oblasti, za namjestništvo, koje samo, bez zdravstvenog odiela, bez tehničkog odiela, bez računarskog odiela, godinice 246.000 kruna stoji, i za kotarska poglavarstva, koja stoje godinice 218.000 kruna; zajedno dakle godišnji izdatak od 464.000 kruna jedino za namjestništvo i za kotarska poglavarstva.

Nije možna baš umjestno ovdje govoriti za ove razprave o cesti- i vodogradnjah. Nu biti će ipak dopušteno spomenuti visokomu ministarstvu predloge i zaključke visoke kuće, koji bijahu prihvaćeni na predlog proračunskoga odbora godine 1894., 1895. i 1896. kojimi bijaše c. kr. vladu već pred pet, šest, sedam i osam godina pozvana, da posveti svoju posebnu pažnju narodnogospodarskim i gospodarskim odnosajem Primorja u obće i pri tom da provede cesti- i vodogradnje te da povisi u tu svrhu odnosne prinose.

Prije toga i kasnije stasio sam, dočito moji bivši drug dr. Laginja predloge i resolucije i občine podnese su u tom obziru svoje molbe.

Ja sam to sve dne 21. marča prošle godine u kratkom govoru — rekao bih — sabrao, tako da je imala vlada dosti prilike, da to razvidi i da se o tomu osvjedoči, gdje bi valjalo pomoći, i gdje bi se šlogod na polju cesti- i vodogradnja učinilo moglo. Ona bijaše također dužna to učiniti, ako se uvažuje zaključak visoke kuće, što no sam ga prije naveo.

Do sada se je malo učinilo, u proračunu jesu samo spomenute tri cestogradnje, te moram na žalost zapaziti, da se je primjerice cestogradnja iz Barbane u Labin zemaljskomu odboru odstupilo, te da se i ovu cestogradnju napram radnikom za političke spletke izkorišćuje.

Zgrade i činovnici u njih.

Što se tiče zgrada, koje sam prije spomenuo, naime službenu zgradu u Poreču, redarstvenu zgradu i namjestničku zgradu u Trstu, koja se posljednja na novo gradi, to mi nebi smo u obće imali ništa proti tomu, da se ih gradi, popravlja itd. Ali mi želimo, da bude i unutarne ovih i drugih službenih zgrada tomu dobro odgovaralo, da se naime u te zgrade namjesti činovnike, koji postupaju po pravu i zakonu, i u slučaju potrebe i drugim naložbama, da zakonito i pravedno postupaju. To nebi bilo samo državna potreba, ako ima svomu zvanju primjerenom napredavali, već imadu to također porezovnici i pučanstvo pravo zahtijevati, koji doprinášaju više manje svi k plaćam činovnika, te odaslanci tih naroda i porezovnika jesu zastupnici u ovoj kući.

Njegova preuzvišenost gospodin predsjednik ministarstva razaslao je prigodom nastupa svoje službe, kao što se je čulo i čitalo, jednu okružnicu na sve njemu podređene oblasti, u kojoj se je pozivalo oblasti i činovnike, da postupaju sa svimi državljani bez razlike narodnosti, vjerozakona i političkih nazora jednako nepristrano, po pravici i zakonu, da idu na ruku svim njihovim potrebama, dapače, da stupe iz vlastitog nagona s njimi u dotičaj pak da uzmognu te potrebe upoznati i istim pomoć pružiti. To bijahu lijepe riječi, riječi pozdravljene od svih dobromislećih radošno, i ja neimam razloga o tom dvojiti, da nebijahu od njegove preuzvišenosti gospodina ministra-predsjednika ozbiljno i pošteno nadahnute. Ta inače nemože pravi ministar-predsjednik, pravi načelnik vlade i predstojnik jednog ministarstva ni govoriti. Pa ako se nije uzprkos tomu, pošlje te kolorednice u smislu okružnice postupalo, tada mora razlog tomu ležati u tom, što nije njegovoj preuzvišenosti postupanje njegovih podređenih poznato, ili što neima njegova preuzvišenost dostatno vlasti a da bi mogla izpostovati toliko, da se po njezinoj okružnici postupaju. Za nas u Primorju — ja ću se naime samo na Primorje ograničiti — za Hrvate i Slovence u obće vrijedi po mojem mienju drugi slučaj, da neima naime njegova preuzvišenost gospodin mi-

nistar-predsjednik ili vlada, odvrsna ili neodvrsna od njega, dostatno vlasti, a da bi mogla odnosaje izlučiti i činovnike prisiliti, da postupaju u smislu njezine okružnice.

Mi smo u govorih i interpelacijah to postupanje često iztaknuli, pa ipak se nisu ti odnosaji poboljšali.

Ja ću ponajprije obćenito, u koliko mogu iz vlastitog iskustva suditi, nješto o političkoj upravi spomenuti.

Uredovanje kod političkih oblasti je tako birokratično, tako zamotano, da će se morati na jednostavnije uredovanje misliti.

Nadalje piše se od više, ili bolje rekuć, bili bi u političkih uredih dužni povisje pisati; u istinu radi se veoma malo. Kotarski predstojnici te i drugi politički činovnici dolaze premalo u doticaj sa pučanstvom (Tako je!), oni nepoznaju ni zemlje niti naroda, oni nepoznaju pučanstva ni njegovih potreba te se daju u najviše slučajeva o zemlji i ljudih od ručnika podučiti (Čujte! Čujte!), također o naobraženih ljudi, o svećenih, liečnicih, bilježnicih, načelnih, učiteljih, trgovcih itd. Na temelju tih izvještaja postupaju tada a da se nisu ni osvjedočili, da li su istiniti ili ne (Čujte! Čujte!). Razni činovnici neimadu ni sposobnosti za službe, koje obnašaju, bilo što su ove za njih preteške, bilo pako, što nepoznaju osebnosti, temperament, običaje i navade pučanstva, dapače i radi toga, što im često jezik pučanstva tudji tako, da nemogu sa pučanstvom u obće ni obćiti. (Čujte! Čujte!) Imade također i takovih, koji u obće malo rade i koji se have radje svakojakim sportom nego li svojim poslom. Ovim, zavidjavu dapače drugi činovnici, osebnih sudbeni činovnici, koji su poslom preobtereteni.

Imade također mnogo činovnika, koji postupaju političko-strančarski, često usljed naloga ili miga.

Mogu nadalje kazati i dokazati, da bijaše kod nas u Istri talijanski jezik na mnogih mjestih političkim i drugim činovnicima uveden, pošto bijahu ovi prvi, koji započeh taj jezik u dotičnih mjestih širiti. Imade također političkih upravnih činovnika, koji dopuštaju, da se protivjerstvo i nemoral širi, te da se svaku vlast, kol crkvenu toli svietku, podkopa. (Konac sledi.)

Stvarni izpravci.

(Konac)

Gospodin dr. Bartoli kaže, da vlada nepruža nikakvu materijalnu podporu zemaljskom kulturnomu vieću, koje je po većini talijansko, ni talijanskim kotarskim zadrugam, dočim da siplje mnogo tisuća forinti slovenskim kotarskim gospodarskim zadrugam.

Ja, izpravljam stvarno, da je vlada na temelju jednog izvještaja istarskoga zemaljskoga odbora, u koj sam jučer u knjizi, niti zavirio, istarskomu saboru god. 1900. za razne materijalne potrebe dala 18.000 kruna zemaljskomu kulturnomu vieću, koje je po svojoj većini talijansko. Daje li

pako c. kr. vlada nekoje podpore posebice slavenskim kotarskim gospodarskim zadrugam, to se imade pripisati jedino toj okolnosti, što se zemaljsko kulturno vieće, po svojoj većini talijansko, neadovizlje na najveće potrebe i najveću nuždu Slavenah (Hrvata i Slovenaca). (Čujte! Čujte!)

Gospodin dr. Bartoli kaže, da je značaj Primorja talijanski. Moram stvarno izpraviti, da značaj Primorja nije talijanski, pošto stanuje u njem velika većina pučanstva hrvatsko-slovenske narodnosti. (Prigovori.)

On kaže dalje, da je jedino talijanski jezik u obće svim Istranom poznat; ja moram stvarno izpraviti, da to nije istina (Prigovori). Nadalje kaže gospodin zastupnik, da su poduzete mjere, da budu nosile željezničke postaje na novoj pruzi Trst—Poreč, koje imadu talijanska imena, također jedno tudje ime, spomenuv pri tom Kopar i Milje. Moram stvarno izpraviti, da hrvatski i slovenski jezik nije u Istri tudji, da su imena Kopar i Milje čitavom pučanstvu okolice bolje poznata i mnogo više rabljena, nego li prva, te da je ime Kopar starije nego li Capodistria. (Odobranje. — Smjeh.)

On je kazao nadalje, da su se hrvatski pristae grozili, da će oplieniti čitave gradove; ja ću ga stvarno izpraviti, da se nisu hrvatski pristae nikada grozili tim, da će gradove plieniti, da su se pako mnogi godine 1897. pod vodstvom dra. Laginje na putu za Poreč nalazili, da svoje fiducijare zaštite, da nebudu divljački, kao kod svih prvašnjih izbora napadnuti. (Glas: kada?), godinah 1889., 1891. i 1895. od talijanskih pristaea. (Odobranje. — Smjeh.)

Gospodin zastupnik kazao je također, da hrvatski pristae u izbornu doba trsje sjeku i poljske proizvode oštećuju. Moram stvarno izpraviti, da je sjek trsja i oštećenje poljskih proizvoda obćaj talijanskih pristaea, pošto nisu za to znali u hrvatskih obćinah dok nebijah tamo talijanskih pristaea, i pošto na primjer u jednoj takvoj obćini, naime u Veprincu posjekoh trsje hrvatskim pristeam jedino talijanski pristae. (Prigovor.) To su činjenice.

Gospodin zastupnik kazao je također, da zahtijevaju hrvatski i slovenski zastupnici od vlade uništenje Talijana. Moram ga stvarno izpraviti, da nisu hrvatski i slovenski zastupnici nikada takav zahtjev postavili, već uvijek zahtijevali jednaka prava, vršenje zakona, a da uzmognu u miru i pokoju živjeti. (Zivahno povladjivanje.)

Gospodin zastupnik dr. Bartoli govorio je kao prije jednom dr. Rizzi u tom smislu, kao da bi vlada Hrvate i Slovence podupirala a Talijane tlačila. Moram ga stvarno izpraviti, da je baš obratno istina, košto ja razvidno i iz mojih današnjih tumačenja i što nam dokazuje ciela uprava, o kojoj ćemo još govoriti i okolnost, da dr. Bennati i dr. Rizzi u parlamentu sjede. Bez podupiranja vladinih organa nebi to bilo moguće. (Prigovor.) O tomu se može svatko uvjeriti iz izbornih spisa.

Gospodin zastupnik Tomba si prigovarno je dne 24. t. mj. tvrdnji zast. dr.

Ferjančića, da je Trst djelomice slovenski grad, pozvajući se pri tom na naše držanje napram najnovijim događajem u Trstu.

Predsjednik: (davi znak zvonom.) Molim g. govornika, da se ograniči na stvarne izpravke.

Zast. Spinčić: To su sve stvarni izpravci i ja nisam kriv, ako se toliko čimbenika krivotvori.

Moram stvarno izpraviti, da je Trst u istinu djelomično slovenski grad, što se može koli povješću toli etnografijom i inače dokazati. Svojim držanjem napram najnovijim žalostnim događajem u Trstu mislimo, da smo pametnijem pučanstvu Trsta i obzirom na dignuće iznimnih mjera više koristili nego li stanoviti govori sa talijanske strane, kojimi se to pitanje, ako ništa drugo, zavlači.

Izvjestaj odbora

glede iznimnoga stanja u Trstu i okolici.

Beč, 6. marča 1902.

Danas oko 3½, po podne počela je razprava o tom izvještaju. U izvještaju se predlaže: 1. da se primi vladine iznimne mjere na znanje; 2. da se pozove c. kr. vladu da čim odnosaji dopuste te mjere ukine.

Izvjestitelj dr. pl. Fuchs poziva se na tiskani izvještaj.

Rieč dobiva dr. Ellenbogen, da obrazloži minoritetni volim, kojim se poziva zastupniku kuću da zaključiti, da odredbu sveukupnoga ministarstva glede iznimnoga stanja u Trstu i okolici neprimi na znanje. U svojem govoru obara se žestoko na izvjestitelja dra. Fuchsa za to što se u svojem izvještaju posve zanaša na podatke dobijene od vlade, a ne uzima u obzir ono, što su rekli oni i dr. Hortis. Obara se također najvećom žestinom na vladine organe u Primorju, osobito na g. namjesticu grafa Goëssa, označujući ga kao posve nesposobna za mjesto, na kojem sjedi. Poziva pak pojedine stranke, da ne glasuju za predlog odbora nego za njegov.

Iza njega dobiva rieč zastupnik zastupnik prof. Spinčić. On izjavlja da nema razloga zauzimati se za vladu, najmanje za onu u Primorju; a ima razloga radi kojih se nemože zanašati na izvještaje Primorske vlade. On je zadobio uvjerenje iz ustmenih i pismenih vijesti, da su vojnici veliku strpljivost pokazali, da su radili oružje bar u jednom slučaju (Koepfel) u skrajnoj nuždi, i da je bilo momenta radi kojih se je moralo poprimiti iznimnih mjera, radi razdraženosti s jedne i straha s druge strane, za to da se zaprieči veća zla.

O glasovanju neodvisi mnogo.

Glavno je da se za budućnost pobrine.

Načini su: 1. posredovanje vlade između radnika i onih kod kojih rade; 2. davanje prednosti domaćim protiv inozemnim radnicima; 3. uzgoj mladeži na pravoj podlozi; 4. pravedan postupak naprama svim državljanom, bez razlike vjere, narodnosti, staleža.

To sve znači promjenu upravnoga sustava u Trstu i Primorju, promjenu koja se ima provesti na temelju načela: jednako načelo za sve.

Iza njega govori dr. Hortis, da obrazloži predlog manjine, da se iznimne mjere odmah ukine.

Razprava dakako još teče, i valjda će svršiti tek sutra.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 7. marča 1902.

Izvjestaj o iznimnom stanju u Trstu.

Danas se je nadaljevala razprava o iznimnom stanju u Trstu, i dokončala.

Prvi je govorio socijalni demokrat Njemač Schulmayer. On je crtao stvari u smislu dra. Ellenbogen. Psvoaj je neiz-

mjerno na namjesticu Goëssa tako da ga je morao predsjednik ponovno opominjati, i konačno pozvao na red. Udarao je također proti ministru-predsjedniku i proti izvjestitelju dru. pl. Fuchsu, i njegovoj katoličkoj pučkoj stranki.

Iza njega je govorio ministar-predsjednik pl. Koerber. Govorio je jako odlučno, na mjestih žestoko, i sa tolikim čuvstvom da je kadkad jedva izrazio mogao. Odmah početkom govora apostrofirao je govornike, koji su govorili protiv iznimnom stanju, i pri tom prevračali činjenice, proti socijalnim demokratom i Talijanom.

Onda je prešao na crtanje događaja.

Policija i vojska bila je do skrajnosti uztrpljiva kroz celu uru na izazivanja, pogrede, psovke. Kad se je na vojsku počelo bacati kamenje, i drugo, onda je morala pucati.

Onim koji vele, da nije bilo bune, nego samo demonstracije, odgovara da je prvi dan dne 13. bila samo demonstracija, drugi pako i treći, dne 14. i 15. febrara, prava buna: inase razbile su okna, porušile 400 svetionika, htjele su uništiti gazometre, vojsku su nesamo psovale, grđile i izazivale, nego na nju bacale kamenje, opeke, željezo. Predsjednika Lloydovoga Bächera, kao i vojnike nazivale su ubojicama. Za sve navadja izjave mnozine svjedoka jako vjerodostojnih, i to najviše — što osobito doziva u pamet dru. Hortisu — Talijana, medju tim Talijana iz Italije.

Koerber je obezkripio očevidne izkaze Hortisove, pak završio neizmerno žestoko: Nije istina to, to, to (što su naveli Hortis i Ellenbogen); a istina je, da je dne 14. i 15. u Trstu nastalo lakvo stanje, da su tamo zavladali takvi življi da se je moralo poprimiti iznimne mjere. Bez njih bio bi bio grad Trst grabežu izložen. Oblasti civilne i vojničke učinile su svoju dužnost. I dok ne bude vlada sigurna za njihovu auktoritetu, dok ne bude sigurna za red i mir, dotle neće dignuti iznimnih mjera.

Ministra-predsjednika su socijalni demokrati i neki Talijani kadkod pretrgivali. Velika većina kuće mu je odobravalu.

Član njemačke katoličke stranke mladi dr. Schlögel izjavi odmah početkom svoga govora, da je u odboru glasovao zajedno sa još 23 druga člana za iznimno stanje, i da se nežaca to i zagovarati. Medju ostalimi veli da je potrebno iznimno stanje i za to, da se pronadje začetnike izgreda. To da je i s patrioćkoga gledišta nužno.

Poslie Schlögela govorio je proti iznimnom stanju Žid dru. Ofner; a njemački nacionalac dr. Derschatta. Ovaj govori silno mirno i logično. Rekao je medju ostalimi dru. Hortisu i dru. Ellenbogenu u brk, da jih je molio još u odboru, da dokažu svoje tvrđenje, al da jih nisu dokazali.

Još govori za svoj posebni predlog dr. Ellenbogen, i čita nješto za svoj dr. Hortis.

Izvjestitelj dr. Fuchs iztice da je c. kr. vlada nesamo imala pravo nego i dužnost da proglasi iznimne mjere radi sigurnosti osoba i imanja. Dužnost ta vlade sadržana je u zakonu.

Glasovanje.

Preuzelo se je osmero glasovanje.

Predlog dra. Ellenboga, da se iznimne mjere u Trstu neprimi do znanja, bio je odbijen sa 180 proti 66 glasa. Za taj predlog glasovali su samo socijalni demokrati, Sveniemi, i Talijani-Primorci; Antonelli, Acquaroli, Bennati, Hortis, Lenassi, Mazarana, Polosini, Verzegnassi, Tirolci; Mallatti, Tambosi.

Nisu glasovali ili bijahu odsutni primorski: Bartoli, Basevi, Mauroner, Rizzi; tirolski Bazzanella, Conci, Delugan, Maffei. Basevi je i u odboru glasovao proti Ellenbogenovim i Hortisovim predlogom, a za odborove. Za predlog Ellenbogenov glasova-

vali su i česki zastupnici, iz načela, jer su proti svakomu iznimnomu stanju.

Predlog odlora, da se uzme na znanje iznimne mjere bio je prihvaćen velikom većinom.

Predlog Hortisov, odnosno i Ellenbogenov, da se odmah ukine iznimno stanje, bio je zabačen velikom većinom.

Tako i predlozi obojice, da se ukine prieki sud.

Predlog, da se reče samo, vlada se poziva, da ukine iznimno stanje, bio je zabačen većinom; a prihvaćen velikom većinom predlog, da se ukine čim to odnosaji pripuste.

Za predlog prof. Spinčića, da vlada poprimi shodne mjere, da se u buduće mogućnosti zaprieče događaji kakvi bijahu polovicom febrara (u smislu kako je obrazložio u svojem govoru), glasovali su Hrvati, Slovenci i Česi. Kod čitanja predloga smijali su se kao dogovoreno neki Sveniemi i oni neki Talijani što bijahu u sabornici. Najbrže da jedni i drugi slute što bi moglo značiti poveljenje onoga predloga, Stvarno bi imali najmanje pravo prigovarati tomu predlogu oni, koji krive sa svih izgreda vladu. Ona se onim predlogom poziva također da neštini onih pogriješaka koje je ovom prilikom činila.

Sva kuća primila je predlog da se ranjenom pošlanskomu činovniku Fitzku sve štete nadoknadi.

Obzirom na jučeranj Spinčićev govor.

Talijani bili su nedaleko govorniku. Kadgod su stogod promuljali, ali ni tako glasno da bi stenograf mogli zabilježiti.

List „Reichswehr“ od danas piše: „Rieči objektivnog izpitivanja i stvarnoga poznanja čulo se je iz ustiju zastupnika Spinčića. Njegove ertice o uličnoj hubokraciji Trsta djelovale su vidno.“

Radi zapostavljanja hrvatskoga jezika.

Interpelacija zastupnika Spinčića dr. Ferri-a i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra pravosuđa.

Jedna tužiteljca predala je na c. kr. kotarskom kao kaznenom sudu u Voloskom hrvatski sastavljenu oblužnicu, o kojoj se je hrvatski razpravljalo i u istom jeziku osuda o rješenu izrečena.

Proti njoj podnio je pravni zastupnik tužiteljice isto tako hrvatski sastavljeni priziv na zemaljsko sudište u Trstu, koje nije pako izreklo osudu u hrvatskom, već u talijanskom jeziku, premda se nije zastupnik stranke tim jezikom služio.

Proti takvom postupanju pritužio se pravni zastupnik stranke na visoko ministarstvo pravosuđa. Ova pritužba nebi-jaše rješena od visokog ministarstva već od spomenutog zemaljskog sudišta sa opazkom, da se ta pritužba pokazuje u smislu naredbe ministarstva pravosuđa od dne 15. marča 1862., br. 565. praes. neosnovanom. Za dokaz tomu bijahu priveda dva priloga (U. 644/00/3 i M. pr. 5404/264).

Radi toga upravljajući potpisani na ministra pravosuđu sljedeći upit:

„Je li Vašoj preuzvišenosti ovaj slučaj poznat? Kako može Vaša preuzvišenost ovdje opisano postupanje napram hrvatskim strankam staviti i suglasje sa člankom 19. državnog temeljnog zakona o obćenitih pravica državljana i sa člankom 8. državnog temeljnog zakona o sudskoj vlasti?“

Je li Vaša preuzvišenost voljna sjetiti sve u Primorju služujuće sudbene činovnike, da bijahu također u okružju c. kr. zemaljskog sudišta u Trstu državni temeljni zakoni proglašeni i da treba ustjed toga u tom okružju ravnopravnost hrvatskog tuž običajnog jezika u sudbenih uredih poštivati.

U Beču, dne 4. marča 1902.

Spinčić, dr. Ferri, Biankini, Žičkar, Perić, Berks; dr. Žitnik, dr. Zaffroni, Pogaićnik, dr. Ploj, dr. Tavčar, Barvinski, Pihulček, dr. Gladyszowski, dr. Klaič.*

DOPISI.

Iz Krka: pišu nam 4. t. mj. Dne 25. prošloga mjeseca sastah se na setnji s dobrim znancom, koji mi na moj upit: tko je umro, jer čuh zvonjenje — odvrati: „Io studente Marsich.“ Bio je djak koparske gimnazije; nisam ga osobno poznavao, ali po kazivanju bio je izvrstan učenik i uzoran mladić — sin siromašnih težak. Shrvata i njega sušica, koja je u zadnje vrijeme pokosila u nas više žrtava. (Kako to? a ovdje se čulo, da je upravo tamo negdje neki liečnik, koji da utjerava ljude, da on može i znađe izliječiti sušicu, kad je na liečnu krilu plaća! Opazka slagara: Kasnije doznah, da će sproved og pokojnog mladića biti tek prekosutra, jer da na groblju nema još mrtvačnice krova, te uz ovo nestalno vrijeme nema gdje da se tamo drži mrtvo tijelo kroz propisano vrijeme, pa valja da ostane kod kuće. To je dobro, gdje prilike dopuštaju ali dvojim, da će to biti moguće u svakom slučaju. Ovaj mi slučaj dozvao u pamet sve, što se ovih dana u našem groblju dogodilo i govorilo, pa vriedi, da o tom i ostali svijet štogod znade, tim više, što to nije posve neznaatna stvar; a obično biva, da štošta zanimiva dođe na vidjelo, kad se štogod izvauredna dogodi, pa tako bilo na 6. pr. mj. i u nas u Krku. Na našem je groblju prizemna kuća; jedan dio služi čuvaru za stan, kad ima biti uz mrtvaca, a drugi je prava mrtvačnica, gdje se na odar iza sproveda postavlja mrtvo tijelo, dok ne prodje zakonito vrijeme. Na 6. pr. mj. prije podne bi sprovedena na groblje i postavljena u mrtvačnicu gospodja jednog ovdješnjeg sudbenog činovnika. Jedva zadoji učestnici sproveda ostaviše mrtvačnicu i groblje, kad li se prolomi krov mrtvačnice i sruši! Nesreće druge nije bilo, ali se moglo veliko zlo dogoditi, da je slučajno krov pao malo prije, dok je u mrtvačnici bilo 20—30 osoba. Pokojnica je ostala, kažu, a i čitao sam nješto slično, samo djelomice pokriva criepovljem, zalostno je i to, ali čini se, kako neki hoće, da je toga bilo i više. Događaj je pučanstvo ne malo uzrujao. Babe su svega i svašta nagađjale. Slučaj je još licio, da je baš večer prije „Legea“ držala svoj ples u zgradi mjestne bolnice, a ravnajući odbor „Legea“ čine malne sve iste osobe, kojim je od odbćine dana skrb i nadzor groblja. Možete si pomisliti kakvih se je sve čulo ovih dana na račun stanovite gospode. Ja sam doduše čuo, gdje se je u kavani jedan od obćurnika za groblje opravdavao, da su oni jur upozorili „obćinu“ na pogibelj, koja prieti, te stoga, da je sva krivnja i odgovornost na njoj, ali dotični gospodin, u svojoj mudrosti ne razumije toliko, da tim još više sam sebe i svoje drugove oblužuje, ta upravo oni isti su obć. zastupnici, pače glavni, koji po javnom mrićenju tamo vedre i oblaće. A mogli su upotriebiti svoju vlast pa zatvoriti mrtvačnicu — ili — položiti čestit, kad niesen mogli drugčije ništa postići. Ali da! gospoda nadzornici krčkog groblja znaju pokazati svoju revnost za groblje i energiju samo onda, kad imaju komu Krčaninu zapoviedati dotično sami izbrisati »6« na koncu prezimena njegovog pokojnika, makar taj »6« bio pisan sa »ch«.

Svoju pako revnost i skrb htjeli su pokazati nekoliko dana iza što je pao krov mrtvačnice i bio sproved jednog djevojč. Kad je naime povorka došla do vrata groblja, razkoradio se na njma obćinski poslužnik, te mahajuć amo tamo rukama počeo zapoviedati: „Indietro, nissuno pol entro, go ordine del commissario (a tajnik komesariata je bio sam u povorci, te čudno gledao, što se zbiva) soltanto il prete colla cassa“ . . . Tek na zahtjev

kapelanov i kad je negodovanje počelo biti malo oštrije, povukao se obćinski poslužnik natrag i postavio se iza odra, a kog se imalo položiti lies za nekoliko sati, te slao ponovno vikati, kad je povorka unišla i razmjestala se oko odra: „*avanti nessuno*“; Odgovori su bili: „*cossa ave paura che cascherà il zielo . . . sa si vede de fuori che se cascà il telfo*“ itd. U stalom čulo se, da je ta djevojka bila zakopana, a da ju obćinski liečnik kao pregledatelj mrtvaca nije ni vidio, premda su ju u tu svrhu držali kod kuće sve do zadnjeg časa, nego je naložio, da se zakopa. Po zakonu ipak mislimo, da mora biti u svakom slučaju smrt konstatirana, tim više, što je mrtvački pregledatelj za taj posao plaćen. Malo da ne zaboravim! Kako smo ovih dana govorili samo o groblju, to sam noćas snirao čudan san, koji ću ovdje čitateljem opisati, pa koji mi bude znao razumjeti, šta ovaj san znači, pripravam sam mu poslati liepi dar. U san sam vidio, kako se micala prema groblju duga povorka i kad je bila usred groblja stupio je jedan gospodin napried i slao govoriti. U snu činilo mi se da ćujem, „*Signori! La morte — dolce parola! Se io non avessi gustato che cosa sia la morte, non toccherebbe a me, sono certo, quest'oggi a parlare in questo luogo animanzi d'un sì illustre corteo; ma appunto perchè io ebbi il gran coraggio di mostrarle i denti e gridai a voce alta, come ben lo sapete, in quella lotta tremenda di cui pendera la salute della mia patria, le significanti parole: Cr . . . se ti se, ajuta; M . . . se ti se, ajutau — la fortuna ha aggiudicato a me questa bellissima sorte a cui io da gambero, fatti per un'itità due passi indietro, ben volentieri posi a disposizione tutti i miei talenti . . . (ovdje se malo prenuh) . . . Voi, Signori, pieni di stupore per una tal mia sapienza, mi guardate con bocca aperta, ed io vi rispondo a bocca piena: io non sono che un tamburo avvelenato!*“ Probudih se sav u strahu neznaću što bi taj san značio?

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru

Franina i Jurina.

Fr. U Lijanju govore, da će Martin i Blaž kupiti novu tratu kako i Čozoti.
Jur. A mooo! lako je kupiti, ali kad su beći?
Fr. Ča neznas, da im je čuda ostale, kad su kupovali, i prodavali one t o v a r e, kad su bili zadnji votacioni?
Jur. E, donke, tako će ča s tega biti!
* * *
Jur. Ma mora bit silni albokat sjior Bartola!
Fr. Kako to misliš?
Jur. A ča nisi stih, kako je va parlamentu govoril, pak kako naš zast. Spiničić razkrojio cieli njegov govor, i pokazao da ni istina ča j' Bartola govori?
Fr. Aj sam. A stih sam i to, da j' Bartola rekao da to ni onako kako j' Spiničić rekao, da će to dokazat kasneje.
Jur. To j' ono lepo. Ni znal braniti ni ono,

ča je nekoliko dan pred tem rekao, nego da će to kasneje braniti.
Fr. Tako neka čekaju oni keh ima braniti, a sudac je med tem svoj sud izrekal.

Razne vijesti. Pokrajinske:

Opet se izkazao — smješnim. Poznati talijanski markiz a austrijski barun Polesini izručio je predsjedništvu carevinjskoga vieća grozomornu interpelaciju, koja bijaše pročitana u sjednici od dne 7. t. mj. Interpelacija naperena je proti obćinskoj upravi u Podgradu u obće, napose proti velezaslužnom načelniku gosp. Slavaju Jenku. Interpelaciju sastavio je najnoviji činovnik zemaljskoga odbora, računski preglednik g. Bradicich, te ju predao barunu Benedettu, da ju izruči predsjedništvu carevinjskoga vieća. Ovaj je sretno svršio svoj težki posao i sada počiva mirno na slavno stečeniš lovorikah.
Pisn nam iz Kastva dne 10. t. mj.: Ženska podružnica družbe sv. Cirila i Metoda u Kastvu, obdržavali će svoju redovitu godišnju glavnu skupštinu, dne 16. marča t. g. u 3 sata iza podne u prostorijah „Narodnog doma.“ Preporuča se članicama, da dođu mnogobrojno i točno, da se ne bude moralo dugo čekati.

Žigleo družbe sv. Cirila i Metoda. Doznajemo iz pouzdana vrela, da je ravnateljstvo družbe sv. Cirila i Metoda dobilo od tvornice družbinih žigica za drugo poljeće g. 1901. iznos kruna 2154. Mi radi toga preporučujemo svim rodoljubima diljem naše domovine, da uvijek i posvuda traže i upotrebljuju jedino družbine žigice. Nijedna rodoljubna obitelj nebi smjela biti bez družbinih žigica.

Nova mljekarska zadruga u Istri. Iz Brezovice — kod Materije — pišu nam, da se tamošnjij g. župnik i g. učitelj dogovaraju sa boljimi posjednici kako bi i tamo ustrojili mljekarsku zadrugu poput one u Hrušici, koju nedavno ustrojise.

Uspije li rečenog gospodi ustrojiti u Brezovici mljekarsku zadrugu biti će to druga u onom sudbenom kotaru. Mi želimo vruće, da bi oblje plodanosno djelovale na korist onog siromasnog pućanstva naše Istre.

Nagrade za uzorne vinograde. Proše godine raspisala je c. kr. vlada u Primorju nagrade za one vinogradare, koji su nasadili uzorne vinograde ciepljene na amerikanskom trsju. Te nagrade bijahu nedavno među vinogradare tršćanske okolice i naše Istre u iznosu od 10.000 kruna podieljene.

Izmedju matjecatelja bijaše najviše vinogradara iz koparskoga kotara, što je dobar znak za ono pućanstvo, koje se dalo ozbiljno na posao oko obnovljenja svojih vinograda pomoćju američkog trsja. U tom kotaru primili su nagrade vinogradari iz Ricmanj, Boljuca, Doline, Kostelca, Prebenega, Dekanib, Mareziga, Gažona, Šmarja, Manzana, Koštabone, Kortah, Savudrije i Kastela.

U pazinskom kotaru dobili su nagradu po 100 kruna veleč. g. Josip Grašić iz Berma i g. Ante Ivčić iz Gologorice; po 50 kruna g. Ante Opatič-Skok iz Novakih, g. Ivaš Šuran iz Berma, g. Ivan Mogorovič iz Grdosela i g. Jakov Gržetić iz Zarečja; po 40 kruna H. Ujeich iz Pazina, Josip Skok iz Novakih i Josip Opatič-Oravić iz Novakih; po 30 kruna Josip Klenovar iz Lindara, Fran Murčan iz Zarečja i Jakov Simičić iz Zarečja.

U porečkom kotaru jesu medju nadarenimi Ivan Ferencac iz Vižinade, Anton Sinković iz Krasice, koji dobili svaki po 100 kruna. U ovom kotaru bijaše nadarenih 25 vinogradara.

Ove nagrade djelovati će bez dvojbe vrlo povoljno na razvitak našega vinogradarstva, jer će nadareni i njihovi suzemljaci nastojati, da obnove i preustroje svoje vinograde što uzornije. Novac taj dakle, što ga je podielila c. kr. vlada

medju naše vinc. adare nije bačen u more, već će nositi stalno obilate kamate, od čega će vući korist vinogradari sami i država.

Treće predavanje o marvogojstvu u Podgradu. Od tamo nam pišu, da je zadnji dan prošloga mjeseca kotarski živinar g. R. Cella držao treće predavanje o marvogojstvu ili kako se životinje goje. Premda bijaše vrijeme vrlo neugodno, ipak je došao na to predavanje dostatan broj naših seljaka i gospodara iz bližjih sela. Oni odaljeniji nisu se valjda radi nevremena usudili doći, ili su valjda mislili, da predavanja neće biti.

Predavanje bijaše zanimivo i poučno, te su prisutni g. živinara marljivo i pažljivo slušali. Osobito im preporučamo, da nezaprave za bolesti svoja blaga na utamne savjete g. Cella.

Još ćemo imati jedno takvo predavanje, i to dne 14. t. mj. Na to upozorujemo sve naše bližnje i dalnje susjede.

Izložbu govoda imati ćemo ovdje mjeseca agusta ili septembra. Mislili smo, da je neuhde radi nestašice novaca, ali zemaljsko kulturno vieće sjetilo se, da imade dužnosti i do nas, te je odlučilo, da nam se daje za tu izložbu treći dio preostataka od državne depozite, što ju to vieće dobiva od ministarstva poljodjelstva. Taj preostatak iznaša 2197 kruna, te bi nas išlo po pravu bar 730 kruna, ali se bojimo, da će gospoda u Poreču stisnuti pest, jer mi nismo Talijani i naša gospodarska zadruga nije u Poreču na najboljem glasu — jer nije talijanska.

Nesreća. Iz Podgrada pišu nam 4. t. mj.: Ovih dana stigao je amo iz Trsta pječke 38-godišnji bačvar Mate Gregorić iz sela Spiničić kod Kastva. Ovdje se je svratio k prijatelju i rođjaku g. bilježniku Dubrovčić, s kojim je večerao i koji mu je ponudio prenoćiste. Uzalud ga je g. bilježnik nagovarao da neide po noći napried jer bijaše tamno i burno vrijeme. Nesretni Gregorić nije hotio poslušati dobar savjet, već se je dao na put. Odaljiv se odavle kakvih 10 minuta ceste napram Račicam zasao je radi tmine stranulice kod mjesta „Klančić“ i pao u jarak. Ustati nije mogao siromah jer si je padom sviñu nogu u koljenu. U tom zdvojnomo položaju, daleko od ljudi bez pomoći, morao je čekati od 1 sata po polnoći do 7 sati u jutro u velikoj zimi i nevoљи. Tekur u 7 sati našao je nesretnika u jarku neki Munjac, koji je onuda vozom prolazio za Podgrad te ga je pomoćju dvojice mladića dignuo na voz i milosrdno dovezao amo. Ovdje mu je pružio prvu pomoć obćinski liečnik g. dr. Bilek pak ga dao odvesti kasnije vozom u selo Spiničić.

Obćinski izbori u Voloskom. Iz Voloskog nam pišu: Još tamo par dana i obćina Volosko imat će da pokaže, da se još nije iznevjerala svom dosadašnjemu narodnom značaju, a Hrvati Voloskog i Opatije imat će da pokažu svietu, da su oni još uvijek gospodari ovdje.

Koliko se nije već pisalo o tim izborima i u „Nasoj Slogi“ i drugud! Uzrok tomu bijaše, što su se izbori radi utoka podnešenih od zvane matuljske propalce, zategnuli, a bili bi se valjda još dalje, da je ostao na kormilu kapelanata bivši kapetan Scarpa. Nu srećom bjehu i ti rekurzi riješeni i izbori su raspisani.

Dne 12 i 13. t. mj. bira treće tjelo, dne 14. drugo a dne 15. prvo tjelo. — Kako je bitaocima poznato, sklopila je hrvatska stranka kod zadnjih izbora kompromis sa Niemcima, premda joj je bila onomad osjucigana pobjeda u svim trim tjelima, ter priznavajuć Niemcima njihova prava, udjelilo im 4 zastupnika u obćinskom zastupstvu. — Nu žalibože dok se Niemci danomice množe i danomice novih sila dobivaju, a u drugu ruku naši susjedi Talijani većinom iz amo dokladeniš talijanaša rekrutiranu filialku podržaju — stvar se hrvatska sporim ko-

rakom napried miče. Time ne mislimo naše svietne izbornike nit najmanje plašiti, nu obćajni smo istinu govoriti i baš rad biesne protivničke agitacije naše rodoljube potaknuti, da svaki u svom djelokrugu savjestno vrši svoje rodoljubne dužnosti, pa makar u duši uvjeren bio, da nam protivnici neće naškoditi.

Nu da se svratimo na same izbore. — U trećem tjelu imade hrvatska stranka sjegurnu pobjedu. U tom tjelu malazimo naše radnike, obrtnike i niže pućanstvo, koje će mnogobrojno pristupiti na birališe i time pokazati, da ova obćina nosi na sebi biljeg hrvatski. U drugom tjelu biti će borbe. Ta borba nastali će s razloga što se jedan dio Niemaca združio sa matuljskim izdajnicom i sa tudjim odvjetnikom koji su dapače — sjegurni pobjede — proglasili svoje kandidate i to sedam Niemaca i jednog Talijana u osobi rečenog odvjetnika. — Već iz te činjenice, da je predloženo 7 Niemaca a samo jedan Talijan razvidno je i da je Talijanima malo, stalo do toga, lko će gospodari s našom obćinom i da njim je stalo samo do toga, da se iztisne Hrvate iz obćine. Oni su kádiri združiti se i sa samim vragom, makar i nemali od toga direktne koristi, samo da trpe Hrvati. — Nu uzdajuć se u naše svjetne izbornike u tom tjelu, nadamo se, da će i u ovom tjelu hrvatska stranka odneti pobjedu.

U prvom će tjelu imati združena talijansko-njemacka stranka malo glasova, na svaki način manje nego li hrvatski.

Samo se po sebi razumije, da su talijanski plaćenići puni posla. Matuljski odpadnik Costantini i notar Puović i znana Conteša — svetopetka obletaju oko naših izbornika, nebi li koga ulovili u svoje mreže. Nu nadamo se, da će im čorav biti posao.

Sa Krstićem združio se gostioničar Ertl i dr. Tripold. doćim će većina Njemaca na čelu im dr. Glax glasovati sa hrvatskom strankom.

Završujuć za danas pozivamo ovime sve naše izbornike svih tjela, da u podpunom broju dođu na birališe i pobjeda će biti naša.

Iz Opatije pišu nam 1. t. mj.: Naše lječilišno društvo zaključilo je, da će početi još ove godine graditi na prikladnom mjestu veliko kupalište, koje smo do sada postradali. Novo kupalište graditi će se kod Rudovitza i biti će providjeno svimi modernimi zahtjevi. Trošak je proračunan na kakvih 400.000 kruna; gotovo bi imalo biti godine 1903. Tim će se naše mjesto još više poljepšati i doći do većeg glasa, a radnici do zaslužbe, koje nestaje sve to više i ovdje. U naše krasno mjesto vrve tudjinci sa svih strana, što nam daje slutiti, da će ih biti ove godine više nego li obćino. Osim vojvode luksemburškoga imademo u našoj sredini i nadvojvodu Frana Ferdinanda, budućeg našeg vladara Očekujemo i više visokih gostiju, a medju ovimi — kako je već javljeno, i rumunjske kraljevske supruge.

Iz drugih krajeva.

Imenovanje namjestnika. Službeni list bečke vlade „Wiener Zeitung“ od dne 9. t. mj. probićeje imenovanje baruna Handel-a c. kr. namjestnikom u Dalmaciji.

Naknadni izbori za gradsko zastupstvo na Ricci. Dne 4. t. mj. birali su gradjani riečki 4 zastupnika na izpražnjena mjesta u gradskom zastupstvu. Sudjelovanje kod izbora bijaše izvanredno slabob, jer je glasovala tekard jedna sedminka izbornika. Takozvana liberalna ili madjarska stranka nije kod izbora sudjelovala. Izabrani bijahu pristae takozvane autonomaske stranke, koju vode — za nos istarski talijanaši, koji se tamo naseleše. Evo imena novih „otaca“ demovine: Ivan Gigante, Celso Rudan, Ivan Dobrovčić i Eduard Mandolfo.

Vinarska zadruga i vinska Izložba. Dne 27. pr. mj. obdržavao se sastanak goričkih vinogradara, te je inicijativom g.

Antona Strekelja, tehničkog vinogradarskog činovnika kod namjestništva u Trstu, bilo zaključeno ustrojiti vinarску zadrugu. Zaključilo se također prirediti izložbu sa kušanjem vina tekom ove godine.

Došao je djavao po svoje! Iz rimskih listova doznajemo, da je tamošnja policija na molbu državnog odvjetnika u Zadru uhvatila zloglasnoga dalmatinskog talijonasa Pieroticha, koji je prošle godine na čelu poznatih bezukičnika sa zloglasnim Alacevicom provalio u zavod sv. Jeronima u Rimu. Toga glasovitoga junaka tuži državno odvjetništvo radi prevare, pak ga je spravila pod ključ ona policija, koja je prošle godine mirno gledala kad je on poput razbojnika po bijelu danu provalio u tuđi posjed. Sada ga je stigao prst božji!

Promjene u plovištenom redu. Dne 1. t. m. uvelo je „Ugarsko-hrvatsko parobrodarsko društvo“ na Rieci ljetni plovišten red na pruži Rieka—Bakar sa dvijema vožnjama na dan, a na pruži Rieka—Opatica polazi zadnji parobrod na večer iz Rieke, u 6 sati, iz Opaticje natrag u 7 sati.

Dalmatinska parobrodarska društva „Dubrovačko“, „Topičevo“, „Rismondovo“ i „Negriovo“ slaziše se te ustrajuju iz Rieke i na Rieku parobrodarske voznje za Dalmaciju.

Putnici i trgovci se tomu vesele, jer se nadaju, da će nastiti između dalmatinskih društava i među „Ugarsko-hrvatskim parobrodarskim društvom“ konkurencija, te da će se jeftinije voziti i robu prevazati.

Obrotnička škola na Rieci. U riečkih listovih čitamo, da je mađarska vlada odlučila na Rieci podignuti jednu obrtničku školu. U tu svrhu da se proučavaju predradnje i sve što je za potrebito za takovu školu, koju bi se imalo brzo otvoriti. Toj viesti dodaje riečki „Novi List“: „Da će i na ovoj školi na Rieci, kao i na svim drugim, biti posvema izključen hrvatski jezik, o to nema nikakove sumnje“. Ovo nesretno proročanstvo dogoditi će se stalno, ali tomu su sami Hrvati krivi, koji su, uzprkos jasnom zakonu, predali Rieku na milost i nemilost Mađarom.

Dioklecijanova palača u Spjjetu. Više stotina odličnih spjjetških građana podpisalo je i upravilo na austrijskog ministra nastave dr. viteza Hartela predstavku, u kojoj se žale na c. kr. financijsko odvjetništvo u Zadru, koje zahtjeva u ime države, da se predaju stare zidine palače rimskoga cara Dioklecijana u vlastništvo pojedincima, te mole ministra, da se sačuva ta glasovita starina. Spomenuta predstavka svršava ovim riečima: „Nijedan spomenik naše prostrane monarhije nije toliko svijetu na vidiku, nijedan toliko ne dolaze gledati učeni ljudi stranih prosvjetljenih naroda. Što bi oni rekli, kad toga spomenika više ne bi bilo? Kakav žig sramote ne bi ostao nama Spjjetčanima, da nismo znali čuvati ono, što su nam naši stari ostavili i kroz desetke vjekova sačuvali, kakav li austrijskoj vladi, da je pustila, neka izgine najbolji spomenik klasične starine na obalama Adrije u ovom vieku, gdje se kulturne države natječu u čuvanju i izražavanju takovih spomenika, na kojima većim dielom i počiva naš novi napredak i kultura. Što su drugi manji i neznatniji čuvali, da pogine u velikoj i kulturnoj državi!“

Mi podpisani stanovnici grada Spjjeta tvrdo se ufamo, da će preuzvišeni gospodin ministar narediti, da c. kr. financijsko odvjetništvo čim prije odustane od svog zahtjeva. Nadamo se, da će i budno oko učenih ljudi u Beču, kojima je na srcu klasična starina, pomno bditi, da se ovo ne dogodi pred očima prosvjetljenih naroda, koji bi pravom okrstili barbarstvom uništenje najznatnijeg spomenika u našoj državi, koji stoji kao pod nekim nadzorom cijele Evrope i sveg prosvjetljenog svijeta!“

Iz Srbije, ove zemlje presencenja imademo opet novo presencenje, dne

5. t. m. naime pokušao je neki pustolov imenom Milan Radovanović dignuti ustanak proti vladajućoj kući a u prilog obitelji Karadjordjevića. Taj pustolov došao je iz Mitrovica u Sabac sa pratnjom i obučen u generalno odjelo, te je taj carinar, i vatrogasce oko sebe sabrao pak je hotio za sebe predobiti mjestno oružništvo. Neki od oružnika nehtjedose mu se pokoriti, već pobjegoše kroz prozor na ulicu te pohitiše k svomu zapovjedniku kapetanu Nikoliću. Ovaj pohiti odmah na lice mjesta da vidi tog nepoznatog generala; pa kad je pustolova pozvao, da se izkaže tko je, izpalo je nazovi-general na njega revolver, koji srećom nije pogodio cilja. Nikolić uzvrat i to hitcem i Radovanović pade smrtno ranjen. Njegove drugove pohvataše i odvedoše u zatvor. I tako je naglo svršio pokušaj te glasovite pobune.

Taj događaj pokazuje jasno, koliki su u Srbiji neustaljeni odnošaji i koliko treba srpskim političarom jošte raditi, da urede unutarnje svoje odnošaje. Na samoga kralja Aleksandra da nije osobito djelovao taj pustolovni pokušaj pobune, jer da je, već istoga dana na večer došao na ples častnika mjestne posade, od kojih da bi jaše oduševljeno pozdravljen.

Strašan potres u ruskom mjestu Semaha. Brzojavne vijesti iz Baku-a, u Rusiji, opisuju pojedinkosti o strašnom potresu, što je prošloga čedna posjetio nesretno mjesto Semaha. Po tih vjestih bio je taj potres najgrozniji od svih potresa, što su posljednjih godina poznati. Računaju, da je od potresa porušeno do 4000 kuća i da je poginulo do 2000 osoba. Semaha je glavni grad istoimenoga okruga u središnjem dielu ruske gubernije Baku. On leži 680 metara visoko u prekrasnoj gorskoj okolini na riei Pirsagal. Taj grad imao je 23.000 stanovnika. U Semahu poslan je jedan bataljon strielaca sa 200 šatora, da njima obskrbe pučanstvo, koje boravi pod vedrim nebom. Nesreća zadesila je također 34 sela u okrugu Semaha. Kod sela Murasa, što leži istočno Semahiriga vulkan (ognjeni brijeg). Potok Geončaiška promienio je usljed zemljotresnje svoj tok. Iz ruševina izkopano je 12 živih osoba. Susjedna mjesta trpjela su jako.

Čestitka

na
previšnjem odlikovanju veluč. gosp.
Pavlu Skopiniću,
c. kr. školskom nadzorniku u Lošinjju.

Oj tegotno je učiteljvanje! Al srce ti se u grudima diže, Kad zasluži se izkaže priznanje. I Tebe, Pavle, takva sreća stize: Cesarско, kažu baš, odlikovanje. Na otoj sreći čestitku Ti niže Svak, stono umje cijenit ljudsko zvanje, A kamo neće, ko te pozna bliže. Ti službujući, majčinu si mleku Vas vjeran ost'o, i djedova vjeri, Ne mareći, što se na zlobu namjeri; Pa dao Bog, da u svog žića vieku Ponajbolje si još posvetiš sile Na boljak tužne domaje nam mile!

Brsljanski.

Vabilo

na
redni občni zbor
posojilnice in hranilnice v Kopru,
uknjžene zadruge z neomenjenim porostvom, kateri boče
dne 25. marca t. l.

ob 10. uri predpoludne v zadrudnih prostorih s sledećim dnevnim redom:

1. Poročilo odborovo o delovanju zadruge v letu 1901.
2. Poročilo nadzorstva o računih zadruge v letu 1901.
3. Volitev upravnega odbora za leto 1902.
4. Volitev nadzorstva za leto 1902.
5. Eventuelni predlogi.

OPOMBA. Po § 31. zadrudnih pravil je ta drugič sklicana občna skupščina sklepna brez ozira na število navzoćih zadrudnikov.

V Kopru, dne 9. marca 1902.

Odbor.

Odlazak vlakova iz Pule.
5:20 prije brzi na osobni za Trst, Divaču, Rieku, Beč.
6:15 po podne, osobni za Rovinj, Divaču, Trst, Divaču, Rieku, Beč.
Dolazak vlakova u Pulu.
8:25 prije podne iz Cerovlja.
9:15 po podne, osobni iz Trsta, Hrpelja, Divače, Rovinja, Rieke, Beča.
9:15 po podne, brzi iz Trsta, Hrpelja.
11:10 po podne, brzi iz Trsta, Hrpelja, Divače, Rieke, Beča.

Prsni čaj sa „Učke-Gore“.

Izvrstni domaći lijek proti
influenzi, kašlju, nahladi i hrapavosti, protiprsnom kataru ili promuklosti grla.

Cijena 50 para.
Glavno skladište:
Ljekarna L. Ghersetich,
Volosko — Istra.
Dobiva se u svakoj ljekarnici.

Franjo Kružić.

RIEKA — Via Fiumara br. 14 — RIEKA

odprema putnike u Sjevernu, Južnu i Srednju Ameriku, Afriku, Australiju, Kanadu, Novu Zelandiju itd. itd. sa najboljima parobrodarskim društvima.

Upute i dopisivanje besplatno. — Brzovaji: KRUŽIĆ—Rieka.

Svoj k svomu!

U ljekarni

„Al Redentore“ k Spasitelju

na Rijeci (Fiume) blizu velike crkve.

Dobivaju se uz sve ostale i ovi ljekovi osobito svježi i najviše se traže:

- Kapljice „Spasitelja“** — Iste se priredjuju u mojoj ljekarni iz domaće bilja, a najbolje su sredstvo za uzdržati zdravlje do visoke starosti. Jedino njihovom uporabom redovitom lieči se nesveći, odstranjuje se drhtanje u žilama, ulažuju bol reumatizma, otkičuju krv a vječno otkripleju želućac, koji je predesto izvor mnogih bolesti. Izvrstno su sredstvo proti svakoj želućanoj boli, tjeraju naduvanje i vjetra, odstranjuju žgaravicu i želućane grčeve, groznice, žuteću te grizu u trbuhu a crjevima. Redovitom uporabom kapljica „Spasitelja“ pridži se redovita probava a tim zaprijeći mnoge bolesti. — Cijena samo 60 ill. (30 novč.)
- Rozulin purgacija** — Inakto se uzimlje i djeluje kod najjaćeg čovjeka. Uzimlje se iz jutra na laće svaku uru po jednu malu žlicicu do djelovanja. — Cijena 60 ill. (30 novč.)
- Sirup od travā** — najsigurniji i najbolji lijek proti kašlju, hrapavosti, promuklosti grla, te plućnoj boli. Priredjuje se kod mene velikom pominjom iz bilja le izljeuje paće i zastarjele bolesti pluća i prsijn a uza to i jači. Cijena K 1-50 (75 novč.)

Naruči li tko preko kruna 10 (for. 5) plaćam sam poštarinu. Cijenike estalih ljekova šaljem franco i badava, a preprodavaćima dajem popust.

Narućbe nek se šalju na moju adresu

HINKO BABIĆ, ljekarnik,
Rijeka — blizu velike crkve.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu, stojeća pod zaštitom občine slob. i kralj. glavnog grada Zagreba, otvorila je

GLAVNO ZASTUPSTVO

za Istru, Gorice, Trst i Dalmaciju sa sjedištem u Puli.

Upozorujemo svakog valjanog kućegospodara, da sve svoje zgrade i pokretne osigura proti požaru i šteti od groma kod „Croatiae“ već načela radi, da novac ne ide u tuđinu.

Osiguranja se primaju uz vrlo nizke cijene i dobro jamstvo.

Mjestni zastupnici traže se u svim selima i gradovima Istre, Gorice, Trsta i Dalmacije. Ponuđe se šalju na

Glavno zastupstvo „Croatiae“ u Puli.

RJEČNIK

HRVATSKO-TALIJANSKI

Prepario ga za tisk DRAGUTIN A. PARČIĆ Hrvatski kanonik u Rimu.

Treće izdanje i popravljeno izdanje.

Cijena po iztisku:
a) Meko vezan 6 kruna;
b) Trdo vezan 8 kruna.

Narućbe nepredplaćen, odpremaju se pouzrećem.

ZADAR
Tisk i naklada: Narodnoga Lista.
1901.

Strana 1250